Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 271. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ГРУДНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 9, 1977 No. 271. VOL. LXXXIV.

КРАЙОВА РАДА УККА РАДИТИМЕ ЦІЄЇ СУБОТИ

Ню Йорк. — Доповіді на актуальні теми, звіти екзекутивних урядовців, особові зміни в Крайовій Раді, прелімінар бюджету на черговий рік та плян праці є в програмі чергових нарад Крайової Ради УККА, які відбудуться тут у власному приміщенні цієї суботи, 10-го грудня, в год. 2-ій по полудні. В повідомленні про ці наради пригадується прийняту на XII Конгресі УККА постанову статуту відносно нарад Крайової Ради в грудні, в якій сказано: ,,На нарадах в грудні крайова Рада заслуховує, розглядає та одобрює річні звіти членів Крайової Екзекутиви, ухвалює бюджет і пляни діяльности для Екзекутиви УККА''. У повідомленні дальше пригадується, що ,,згідно з домовленням про ротацію по одному рокові зі заступниками президента від УРСоюзу, СУК, ,,Провидіння'' та УНПомочі, виконування функції екзекутивного заступника президента на рік 1978-ий перебере представник УРСоюзу''. В цьому році цю функцію виконував, як відомо, представник УНСоюзу, його головний предсідник Йосип Лисогір. Згідно з інформацією з канцелярії УККА, УРСоюз уже заповів, що в наступному 1978-му році обов'язки екзекутивного заступника голови УККА перебере головний предсідник УРСоюзу інж. Іван Олексин.

Інформативні доповіді на цьому засіданні Крайової Ради УККА виголосять: проф. д-р Богдан Гнатюк про ,,Проблеми нових поселенців в ЗСА і завдання ЗУАДК-у в тій справі'' та президент Менор Джуніор Коледжу Сестра Кляра про ,,Українське католицьке шкільництво — середнє і вище — під сучасну пору в ЗСА''. Після доповіді будуть запити і дискусія.

Дальше звітуватимуть про діяльність Екзекутиви УККА в 1977-му році: президент, екзекутивний віцепрезидент, референт молодечих виховних організацій, скарбник, адміністративний директор, редактор видань та директор вашінгтонського Інформаційного Бюра УККА. Після запитів і дискусії над звітами, відбудуться дебати і схвалення прелімінара бюджету та пляну праці на 1978-ий рік.

Окружна Управа УНС в Ню Йорку радитиме цієї п'ятниці

Ню Йорк. — Цієї п'ятниці, 9-го грудня ц.р., о год. 7-ий вечором тут в приміщенні Українського Народного Дому при 2-ий евеню відбуватиме свої організаційні наради нюйоркська Округа УНС, до участи у яких запрошені урядовці, представники, конвенційні делеґати та зацікавлені члени довколишніх Відділів. Ціллю нарад є: перевірити дотеперішні організаційні здобутки, обговорити плян виконання квоти й інші справи, пов'язані з працею Округи, та вислухати інформацій головних урядовців УНС, які візьмуть участь в нарадах. Президію Округи очолють тепер Микола Хоманчук — голова; Михайло Юзенів — секретар і д-р Іван Сєрант — касир.

Проф. д-р Ю. Фединський — жертва нещасливого випадку

Д-р Юрій Фединський, відомий учений і заслужений громадський діяч тепер професор права на університеті в Блюмінгтоні, Індіяна, впав жертвою нещасливого випадку ще 11 листопада ц. р. Беручи участь у міжнародній конференції професорів Компаративного права у Маямі, Фльорида. З невиясненних досі причин проф. Фединський упав, при чому серйозно пошкодив собі череп. Після операції перебуває у ще грізному, хоч не критичному вже стані, у шпиталі в Маямі. Дружина д-р Наталія, має надію, що під Різдво стан недужого покращає до тієї міри, що буде можливо перевезти його до Блюмінгтону.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ДОПОВІДЬ ПРОФ. Ю. ШЕВЕЛЬОВА

Ню Йорк. — В неділю, 11-го грудня ц.р., о год. 2-ий по полудні тут в Будинку УВАН при 206 В. 100-та вулиця відбудеться доповідь проф. Ю. В. Шевельова на тему: ,,Слов'янські мови: риси подібности і відмінности". Доповідь відбудеться в рамках пленарної конференції УВАН.

ВИСТАВКА ТВОРІВ МОЛОДОЖАНИНА У ВІННІПЕҐУ

Вінніпеґ (А. Курдидик). — Біля сотні творів, в тому 30 скульптур, 15 олій і пастель та понад 40 рисунків, відомого українського мистця Леоніда Молодожанина виставлені в галерії Рока тут при 306 Ст. Мері Роуд в неділю, 4-го грудня. Виставка триватиме до суботи, 17-го грудня.

ВИСТАВКА ТВОРІВ ТРЬОХ МОЛОДИХ МИСТЦІВ

Ню Йорк. — Об'єднання Мистців Українців в Америці (ОМУА) повідомляє, що в ґалерії ОМУА при 136 Друга евеню в Ню Йорку від неділі 11-го грудня, до суботи, 24-го грудня, проходитиме виставка олійних картин трьох молодих мистців: Марії Крумшин, Лариси Лавриненко і Лесі Сохор.

Формальне відкриття виставки — в неділю, 11-го грудня, о год. 1-ій по пол. Ґалерія відкрита в будні від 6-ої до 8-ої веч., а в суботи і неділі від 1-ої до 8-ої веч.

ВИСТАВКА ВАСИЛЯ ПАЛІЙЧУКА У ВАШІНҐТОНІ

Вашінґтон. — Жіноча Секція при Об'єднанні Українців у Вашінґтоні влаштовує в суботу, 10-го грудня ц.р. о год. 7-ий вечором в приміщенні Дому Асоціяції св. Софії при 2615 30 вулиця Н.В. мистецьку виставку малярства і скульптури Василя Палійчука з Балтімору. В неділю, 11-го грудня, виставку можна буде оглядати від год. 12-ої до 3-ої по полудні.

РІЗДВЯНИЙ БАЗАР ПЛАСТУ В ЕЛИЗАБЕТІ

Елизабет. Н. Дж. - В неділю, 11-го грудня ц.р., у годинах між 9 рано і 3-ою по полудні тут в церковній залі св. Володимира при Ґріp евеню і Савт вулиці відбудеться Різдвяний Базар Пластової Станиці і Пластприяту. Можна буде набути різні декоративні речі на ялинку, кераміку, образи українських мистців, подарки на Різдво, домашнє печиво й інші різдвяні страви.

На конференції НАТО рішатиметься справа невтронної бомби

Брюссель, Бельгія. — У вівторок, 6-го грудня ц. р., розпочалась тут річна конференція держав членів Південно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) і все вказує на те, що на цій конференції рішатиметься справа контроверсійної невтронної бомби, продукцію якої зупинив президент Картер тільки тому, що очікує на рішення Головного командування НАТО, без якого ЗСА не бажають розпочинати масової продукції цієї зброї, проти якої веде акцію Москва і її сателіти. Голова військового комітету НАТО ген. Ґундерсен з Норвеґії заявив на пресовій конференції, що він особисто піддержуватиме рішення про продукцію невтронної бомби і застосування її в оборонних цілях військами НАТО, бо ця зброя, на думку генерала Ґундерсена, зміцнить оборонну спроможність Европи проти совєтських танків, бо вона може зневтралізувати совєтську атаку, вбиваючи обслугу танків, при мінімальному матеріяльному знищенні.

Вміжчасі представники НАТО вислухали довшої доповіді секретаря оборони ЗСА Геролда Бровна, який закликав европейських представників збільшити свої оборонні бюджети згідно з рішенням минулорічної конференції і наради в Лондоні, яка відбулася в червні ц. р. в часі побуту там президента Джіммі Картера. Свій апель Бровн повторив також після вислухання ген. Ґундерсена, у якому стверджується, що Совєтський Союз і держави Варшавського Пакту все ще розбудовують свою військову силу більше як европейські держави НАТО. На пополудневій сесії міністри оборони країн НАТО прийняли пропозицію закупити 45.000 антитанкових гавбиць, щоб здержати, у випадку нападу, 18.000 танків Варшавського Пакту. Більшість міністрів оборони европейських країн висловились також позитивно про невтронну бомбу, але рішення про її застосування мусить запасти більшістю голосів.

Відкрито Філію УКУ в Канаді

Монтреаль (ОУПС). — Після однорічної підготови, що почалася тут інавґураційною Сесією УКУ на університетському кампусі Льойолі доповідями професорів УКУ: д-ра К. Біди, Яр. Рудницького й Р. Жука 12 листопада 1976 і в осени 1977 р. перемінилася в систематичний курс викладів, відкрито дня 4-го грудня 1977 з нагоди свята Патрона УКУ Св. Климентія Папи, Філію УКУ в Монтреалі, першу філію цього університету в Канаді.

Святковий молебень у церкві Успення на Роземонті в год. 6-ій вечора відправив о. митрат декан Іван Гаврилюк у співслужінні з о. Яр. Гаймановичем і о. І. Мончаком.

Після молебня присутні зійшли до церковної залі, в якій відбулася церемонія відкриття Філії УКУ.

Ерекційну грамоту відчитав ініціятор Філії проф. Яр. Рудницький, після чого проф. Р. Жук відчитав привіт-благословення від Патріярха Йосифа з Риму, датоване 23-им листопада 1977. В імені духовенства нову філію вітав о. декан Гаврилюк.

На закінчення відбулася лекція осіннього семестру: ,,Українська мова в розсіянні(діяспорі)'', що її провів проф. Яр. Рудницький.

Після дискусії повідомлено присутніх, що зимовий семестр УКУ в Монтреалі почнеться в неділю 15-го січня. Головний викладач буде о. д-р Ігор Мончак з рамени Теологічного Факультету УКУ. Виклади відбуватимуться в приміщенні парафії св. Михаїла на 2390 Ібервілл евеню в Монтреалі що два тижні.

СЕМІНАР ОКРУЖНОЇ УПРАВИ СУА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. — Заходами Окружної Управи СУА — Культурно-освітньої референтури, тут в неділю, 11-го грудня ц.р., о год. 2-ий по полудні у Домівці СУА при 108 2-га евеню відбудеться семінар на тему: ,,Психологія у щоденному житті" (люди і організації). Доповідатимуть: Надія Шміґель і Олена Процюк.

Історія України в історії одного села

Під час відвідин у „Свободі". На фото (зліва): ред. Василь Тершаковець, автор книги „Моє рідне село Ценів" Іван Мартинюк та Микола Хоманчук.

Минулого тижня до Редакції ,,Свободи'' загостив, в товаристві голови Окружного Комітету Відділів УНС в Ню Йорку п. Миколи Хоманчука, відомий зі своєї скромности наш громадянин п. Іван Мартинюк, презентуючи редакції свою в кожному відношенні велику книгу. ,,Моє рідне село Ценів". Книга появилася минулого 1976-го року у виданні Наукового Т-ва ім. Шевченка, етнографічний збірник том 41, та збагачує поважну вже бібліотеку реґіональних збірників. Правду мав один з наших істориків, назвавши книгу І. Мартинюка про село Ценів „історією України в історії одного села", що потверджує її зміст. Крім слова від автора та передмови, книга має три головні частини та одинадцять розділів і десятки статтей про село Ценів, його історію та життя в ньому, таке подібне і при цьому таке різне, як у кожному іншому українському селі. Своє слово про цю велику і вартісну книгу скаже у свій час кваліфікований рецензент. Книга має 624 сторінки, надрукована на першоякісному папері, має численні ілюстрації, чепурну тверду обкладинку червоної краски із золотим написом, та буде окрасою кожної бібліотеки. Коштує 20.00 долярів і її можна набути в книгарні ,,Свободи".

ВЕНС І САДАТ КРИТИКУЮТЬ СССР ЗА БЛИЗЬКИЙ СХІД

Вашінгтон/Каїр. — Державний секретар Сайрус Венс на пресовій конференції у вівторок, 6-го грудня, гостро критикував Совєтський Союз за те, що замість підтримувати мирову ініціятиву єгипетського президента Анвара ель-Садата, фактично заохочує радикальних лідерів арабського світу протиставитися єгипетсько-ізраїльському діялогові. Підкреслюючи, що Совєтський Союз є разом із ЗСА співпредсідником Женевської конференції, Венс висловив стурбовання тим, що совєтська преса і члени уряду поширили свою кампанію проти Садата, і додав, що таке роступовання Москви ,,не допомагає справі миру''.

Відповідаючи на запит кореспондента, секретар Венс сказав, що теперішня поведінка Москви відносно Близького Сходу ,,викликує питання щодо остаточних плянів СССР в тій частині світу''. Однак, щоб залишити Совєтському Союзові відкритий шлях прилучитися до мирової ініціятиви Єгипту та Ізраїля, Венс думає, що метою Москви таки є спричинитися до тривалого миру на Близькому Сході.

Аналітики твердять, що гостра критика з боку Венса має на меті переконати СССР припинити свої анти-Садатські та анти-американські виступи, точніше, вказати Москві, що для самого добра Совєтського Союзу совєтські власті повинні підтримувати помірковану фракцію в арабському світі, а не під'юджувати радикальних арабів. Слова державного секретаря недвозначно натякали, що якщо СССР не прилучиться до старань ЗСА перетворити єгипетсько-ізраїльський діялог у ширший мировий форум, то Москва втратить довір'я світової опінії, що СССР дійсно хоче миру на Близькому Сході.

Між іншим, Филип Габіб, підсекретар для політичних справ у Державному департаменті відбув у Москві нараду зі совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком, метою якої було подати Кремлеві до відома становище ЗСА, яке на своїй пресовій конференції накреслив секретар Венс. Габіб плянує в четвер, 8-го грудня, зустрінутися з Венсом у Брюсселі на нарадах НАТО і поінформувати його про перебіг розмов у Москві. З Брюсселю секретар Венс відлетить на Близький Схід, де плянує відвідати Ізраїль, Єгипет, Йорданію, Ливан Савдійську Арабію і Сирію, щоб в такий спосіб підтримати мирові заходи президента Садата. Всі згадані країни погодилися на прибуття Венса.

Щодо підготовчої мирової конференції в Каїрі, яку скликав Садат і яка має розпочатися 14-го грудня, Сайрус Венс наголошував її можливість і фактично применшував важливість поновного скликання Женевської конференції, зазначуючи, що ,,поважні переговори'' можуть розпочатися в Каїрі, тобто не треба чекати на скликання Женевської конференції. Це — як вказують коментатори — вказує на зміну в становищі ЗСА, які досі завжди наголошували Женевську конференцію.

На пресовій конференції секретар Венс також закликав Ізраїль прибути до Каїра, щоб обговорювати ,,підставові справи'', а не, як натякають ізраїльські власті, тільки ,,периферійні питання''.

Того самого дня єгипетський президент Садат у інтерв'ю з кореспонденткою ,,Ню Йорк Таймсу'', Флорою Луіс, теж дуже гостро натаврував Совєтський Союз, закидаючи Москві, що вживає палестинських арабів і Сирії, як своїх ,,аґентів'', щоб перешкодити замиренню на Близькому Сході. Він заявив, що СССР ,,ніколи не відгравав конструктивної ролі'' і ніколи дійсно не бажав замирення в тій частині світу, додаючи, що Москва і тепер не бажає замирення. Він сказав, що це вина Совєтського Союзу, що ряд арабських держав і різні палестинські групи так гостро виступили проти мирових кроків Єгипту, що довело до того, що Каїр зірвав дипломатичні зв'язки з Лівією, Іраком, Сирією, Альжирією та Південним Єменом. Заявляючи, що покищо не плянує зривати зв'язків з СССР, Садат сказав, що такий крок може стати конечністю в майбутньому, додаючи, що незабаром оголосить нові заходи, ,,які будуть наукою для совєтів і покарають СССР'' за старання перешкодити мирові на Близькому Сході. Садат твердив, що неґативне становище багатьох арабських держав до його мирових заходів ,,правдоподібно тимчасове'', як теж назвав ,,тимчасовим'' зірвання зв'язків з 5-ма арабськими державами, заявляючи, що готовий відновити відносини, якщо ситуація буде підхожа.

Єгипетський президент також закинув Совєтському Союзові, що той висилає своїх аґентів на територію Єгипту, щоб підбурювати населення проти його уряду, додаючи, що така поведінка Москви викличе ,,належну кару''. Садат, однак, не натякнув, яку форму матиме ця ,,кара''.

Під час пресового інтерв'ю Садат дуже похвально висловлювався про президента Джіммі Картера, протиставляючи його підтримку мирових заходів неґативній діяльності Москви і зазначуючи, що Америка далі відіграватиме ,,преважливу ролю'' в стараннях довести до тривалого миру на Близькому Сході.

Хоча Садат ще раз підкреслив, що не плянує підписувати ,,сепаратного миру'' з Ізраїлем, то заявив, що якщо навіть інші арабські держави і Совєтський Союз не прилучаться до майбутніх мирових переговорів, то він готовий ,,йти до кінця у переговорах з Ізраїлем''.

Подрабінек відмовляється покинути Совєтський Союз

Москва. — Пресові аґентства інформують, що молодий, 24-річний дисидент Александер Подрабінек, автор книжки ,,Каральна Медицина'', у якій він стверджує, що верховоди Совєтського Союзу стосують психіятрію для покарання політичних в'язнів, відмовився покинути СССР і зіґнорував пересторогу органів КҐБ, які бажали, щоб Подрабінек, його батько і брат Кирило покинули до 25-ох днів Совєтський Союз, або будуть поставлені перед суд за ,,образу держави''. ,,Я нігде не виїжджаю'', — заявив Александер Подрабінек західнім кореспондентам. ,,Я не хочу сидіти за ґратами, але я також не боюся концентраційних таборів. Я оцінюю мою свободу і свободу моїх братів, але я не заміняю її за погрози і шантаж'', — сказав Подрабінек. Він пояснив кореспондентам, що аґенти КҐБ перехопили його на вулиці, завезли до будинку поліції і шантажували його на протязі двох годин та погрожували судом, якщо він ще в місяці грудні не виїде з СССР.

О. ВАСИЛЬ РОМАНЮК ЗАКЛИКАЄ СВІТ ВИСТУПИТИ В ОБОРОНІ ВІРУЮЧИХ В СССР І ЗАСУДЖУЄ СПІВПРАЦЮ ЗАХОДУ З МОСКВОЮ

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — Передаємо поширене у самвидаві потрясаюче звернення до газети „Оссерваторе Романо" від о. Василя Романюка, арештованого в 1972 році і засудженого на 10 років таборів та 5 років заслання. О. Василь Романюк перебуває тепер в Мордовських таборах.

„Ватикан. До Редакції газети „Оссерваторе Романо".

Звернення.

Шановний Редакторе!

Оскільки ми живемо в країні, де свобода совісти існує тільки на папері, а атеїстична влада щороку докладає дедалі то все більше зусиль, щоб цілковито знищити Церкву, то ми зміркували викласти Вашій газеті деякі жалі й турботи нашого життя, аби звернути увагу католицького світу і всього християнства на злочини, які чинять у цій країні супроти людини.

Те, що Радянський Союз є найлютішим ворогом християнства, не є новиною і мусить бути відомо всьому світу. Шкода тільки, що це питання не має достатнього насвітлення у вільному світі і зокрема в Італії, де комунізм втішається чималим успіхом.

Ми не спроможні показати тут усе, що роблять комуністи з релігією, коли вони приходять до влади і в яких важких обставинах перебувають вірні, які потрапили до лабетів атеїстичної тиранії. Те, що атеїсти борються проти релігії, не диво, але ті рафіновано-підступні засоби, що вони їх вживають у цій боротьбі, могли б зжахнути найбайдужішу людину, коли б вона тільки мала змогу побачити це все. Протягом останніх 50 років існування цієї тиранської держави, супроти християнської Церкви та всіх інших релігій вживано різних засобів, до яких тільки здатна викривлена людська природа.

Радянська пропаґанда твердить, що в нашій країні Церква вільна і що її буцім то ніхто ні в чому не утискає. Але це брехня. Ця Церква не має жадних прав. Вона не спроможна активізувати свою діяльність. І навіть більше того. На неї покладено функції самоліквідування. Найвища ієрархія Православної Церкви в Радянському Союзі закриває очі на будь-які беззаконні вчинки представників влади навіть тоді, коли вони діють всупереч власним законам. Таке потурання атеїстичній владі привело до того, що закрито багато манастирів, храмів, учбових релігійних закладів. А з першим-ліпшим священиком, або віруючим представники влади обходяться так, як їм забагнеться.

Священиків, або активних віруючих піддають різним репресіям, а ієрархія

(Закінчення на ст. 3-ій)

Сен. Дол активно потверджує свою відданість справі оборони прав людини

Вашінгтон. — Сен. Боб Дол, в листі з 30-го листопада до головного предсідника УНСоюзу Й. Лисогора поінформував, що бувши в Београді під кінець попереднього місяця, він відбув зустріч з Юлієм Воронцовим, головою совєтської делеґації на конференцію перевірки примінення Гельсінкських угод, та предложив йому листу осіб в справі яких інтервеніювали їхні родини і приятелі.

Крім цього, інформує сен. Дол, листа прізвищ включала 14 політичних в'язнів, які перебувають в совєтських в'язницях і концтаборах. Серед них є о. Василь Романюк, Валентин Мороз, Микола Руденко і Олекса Тихий.

Висловлюючи надію, що такий особистий підхід в справі ув'язнених оборонців прав людини в СССР допоможе їм, сен. Дол запевняє в листі про своє постійне зацікавлення тими справами і просить, щоб його інформували кожночасно про нові випадки порушення прав людини.

Сен. Дол рівнож переслав копію своєї промови, яку він виголосив в середу, 25-го листопада, під час пленарної сесії Беоґрадської конференції. Промова ця була поміщена в ,,Конґресовому Рекорді" з 29-го листопада.

У своєму слові сен. Дол, який є членом спеціяльної комісії для перевірки примінення Гельсінкських угод і членом американської делеґації на Беоґрадську конференцію, підкреслив, що ЗСА не тільки затурбовані порушенням прав людини, але всеціло віддані справі головного примінення цих прав згідно з усіми ґарантіями кінцевого акту. „Це відноситься не тільки до т. зв. „Третього кошика", який обіймає права людини, але й до права на національне самовизначення всіх народів", заявив сен. Дол, пригадуючи, що уряд ЗСА, в згоді і за піддержкою Конґресу, не визнає по сьогоднішній день насильної інкорпорації Литви, Латвії і Естонії в СССР.

Сен. Дол звернув увагу на факт, що „наша країна є країною іміґрантів, більшість з яких прибула до наших берегів з Европи". Ці американці, які вдержують свою етнічну ідентичність, зберігають свою духову спадщину і плекають культуру своїх прадідів, є особливо зацікавлені подіями і долею країн походження їхніх батьків і прабатьків, говорив сен . Дол.

Він в дальшому пояснив, що він та інші американські законодавці, як і члени американського уряду, вдержують тісний контакт з поодинокими етнічними групами ЗСА та їхніми організаціями. Вичисляючи деякі з них, сен. Дол відмітив Український Народний Союз.

Як відомо, сен Дол був одним з ініціяторів-учасників спеціяльної акції УНСоюзу в обороні прав людини минулого травня у Вашінґтоні.

В заключенні, сен Дол сказав учасникам пленарної сесії, що американська делеґація, при піддержці інших делеґацій Заходу, предложить ряд відповідних пропозицій для повного примінення Гельсінкських угод в усіх аспектах та буде настоювати на їх додержанні усіми учасниками конференції. Він пригадав, що порушення прав людини чи арешти політичних дисидентів матимуть неґативний ефект на покращання торговельних чи інших пактів поміж поодинокими державами. Він сказав, що велика більшість американських законодавців поділяють його думку, уважаючи, що права людини не можуть бути другорядними, коли мова про розвиток, співробітництво чи навіть безпеку.

Пригадуючи, що 10-го грудня є ,,Днем прав людини" з нагоди підписання Хартії прав людини, сен. Дол закликав учасників конференції причинитися до якнайшвидшого її здійснення в усіх країнах світу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holi days by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Близький Схід

Останні події на Близькому Сході, а саме, поїздка єгипетського президента Анвара ель-Садата до Ізраїля і скликання ним підготовчої мирової конференції в Каїрі, як теж негативна реакція на ці кроки з боку більшости арабських держав і ряду палестинських груп, мали свій кульмінаційний пункт у понеділок, 5-го грудня, коли Єгипет формально зірвав дипломатичні зв'язки зі Сирією, Іраком, Лівією, Альжирією та Південним Єменом, тобто з арабськими державами, які брали участь у „вершинній конференції" в Тріполі, Лівія, яка засудила діялог Садата з ізраїльським урядом і назвала його діяльність „зрадою".

Проте, хоча зірвання зв'язків між Єгиптом і 5-ма арабськими державами було кульмінаційним пунктом, то миролюбний світ, в першу чергу Америка, надіються, що після цих драстичних подій атмосфера на Близькому Сході дещо злагідниться і таки дійде до порозуміння між арабськими фракціями, хоча всі здають собі справу, що це не станеться за день-два, а вимагатиме довшого періоду часу. Тому добре сталося, що державний секретар Сайрус Венс вирішив протягом наступного тижня відбути 6-денну поїздку по кількох країнах Близького Сходу, щоб особисто і на місці перевірити ситуацію та розглянути можливості не тільки арабсько-ізраїльського замирення, але теж замирення між арабами.

Недавні події на Близькому Сході явно доказали, що на тому обширі існує фактично два конфлікти: між Ізраїлем і арабським світом, як теж між поміркованою та радикальними арабськими фракціями. Під сучасну пору провідниками радикальної фракції є Лівія та Ірак, а Єгипет являється речником поміркованої фракції, хоча інші поміркованi держави, як Йорданія та Савдійська Арабія, з різних мотивів тепер публічно не підтримують діялогу Садата з Ізраїлем. Сирія під сучасну пору находиться поміж цими двома фракціями, бо посварена з Іраком і Лівією та Єгиптом.

Поміркована фраккція — це та, що прагне політичної та економічної стабільности на Близькому Сході і тому готова на мирові переговори з Ізраїлем. Очевидно, Ізраїль мусить погодитися на концесії щодо звільнення окупованих арабських територій і щодо розв'язки проблеми палестинських арабів, якщо хоче, щоб арабський світ в заміну погодився на існування Ізраїля як самостійної держави і запевнив її безпеку.

Радикальна фракція арабів — це та, що стоїть на становищі дальшої ворожнечі до Ізраїля і фактично проти стабільности на Близькому Сході. Самозрозуміло, що Совєтський Союз підтримує цю радикальну фракцію, бо Москва завжди старається використовувати різні конфлікти для поширення власних імперіялістичних впливів, а замирення аж ніяк не йде на руку комуністичним ватажкам у Кремлі. СССР, який є співпресідником Женевської мирової конференції, цілком не виконує своєї ролі миротворця, а навпаки, заохочує радикальну арабську фракцію до дальшого ведення і навіть поширення конфлікту на Близькому Сході.

Америка у власному інтересі всіми можливими способами підтримує мирну ініціятиву президента Садата і Вашінгтон повинен переконати інші поміркованi арабські держави, як Йорданію і Савдійську Арабію, а навіть і Сирію, що поміркована фракція таки може мати успіхи, що прихильники політичної, суспільної та економічної стабільности в тій частині світу таки можуть перемогти. Сили стабільности можуть мати успіх тільки тоді, коли до єгипетсько-ізраїльського діялогу долучаться всі інші поміркованi арабські країни. Однак ЗСА мусять теж переконати Ізраїль, що замирення з поміркованою фракцією арабів можливе тільки під умовою, що Єрусалим погодиться на згадані концесії.

Коли дійде до порозуміння між поміркованими арабами та Ізраїлем, тоді Єгиптові, Йорданії, Савдійській Арабії та іншим буде багато легше дійти до порозуміння з теперішніми радикальними арабськими державами.

П. Феденко

КАЯТТЯ МІЖ ТЕРОРИСТАМИ

Мюнхен. — Коли ті, що взяли на душу криваві злочини, убивства невинних людей, самі собі вкорочують віку, то це показує, що вони втратили віру в свою ідею, в її оправданість. Так заподіяли собі смерть терористи, суджені в Штутґарті, в Західній Німеччині. Їх ватажок Баадер казав перед своєю смертю, що він, коли б вийшов на волю, покинув би тероризм.

Є між терористами й такі, що попавши в неволю, передумують свою діяльність в терористичній організації і приходять до висновку: увесь замір терористів за одним махом створити ідеальне суспільство був фантастичною мрією і що ця спроба наробила людям шкоди.

В Берліні перебуває у в'язниці молодий адвокат Ґерст Малер, засуджений на 14 років тюрми за участь у терористичній організації. Життя „за решіткою" навело Малера до думок, що йдуть в розріз з його давнішими поглядами, які він мав на волі. Ці свої думки Малер записав і передав із тюрми для оголошення в пресі.

Малер твердить, що група терористів на чолі з Баадером мала ідеал соціялістичний. Організатори терору хотіли створити безкласове суспільство на основі рівности, добробуту й справедливости. Вони, виходці із заможних родин, думали повести народні маси за собою для революційного перевороту й „ощасливити" всіх.

Однак сталося інакше, як ствердив Малер у своєму листі. Організація Баадера не могла повести за собою народні маси. Навпаки, громадяни Західньої Німеччини, налякані безглуздими вбивствами невинних людей, відсахнулися від такої „визвольної" роботи.

Малер розглядає демократичний устрій в Західній Федеративній Республіці, як стабілізований, оснований на піддержці широких народних мас. Він відкидає давній погляд деяких реформаторів теоретиків, мовляв, неминуче приходить до зубожіння робітників у промислових країнах. Він стверджує факти:

„Від десятиліть трудяща людність в нашій країні, але також в інших капіталістичних країнах, проживає в державі, котра хоч в першу чергу охороняє власність підприємців та їх прибутки, однак одночасно в співпраці з професійними спілками діє проти зубожіння в капіталістичній системі господарства. Нині це ясно, що є бажання народу цю державу мати. На цьому терористи зазнають невдач.

Малер дійшов до сумного висновку, щодо настроїв терористів: вони зненавиділи капіталістичну державу, яка викликала дві світові війни і ствердила режим фашизму, однак бачивши, що німецький народ свою демократичну федеративну республіку піддержує і обороняє, терористи переносять свою ненависть і на свій народ. Адвокат Малер уважає за безпідставні пляни терористів — викликати в Західній Німеччині реакцію і фашизм, бо тоді мовляв, народ „обуриться і викличе революційний спротив".

Отже, Малер засуджує тактику терористів, що керується правилом: „Чим гірше, тим ліпше". Тобто: чим тяжчий режим, тим більша є можливість всенародного повстання проти гнобителів. Так учив колись своїх послідовників російський анархіст Міхаіл Бакунін (умер 1876 р.). Історія показує, що цей спосіб „революції" успіху не має.

Малер висловлює своє обурення діями терористів, які ще перебувають на волі: убивства безборонних закладників, масові вбивства сторонніх людей, що випадково стають жертвами бомб терористів. Свій лист із неволі Малер кінчає словами:

„Такі вчинки — це злочин також проти революції. Хто їх виконує, той зраджує наші ідеали й самих себе".

Можна привітати зміну поглядів Малера на терор. Однак, чи послухають його інші терористи, що перебувають на волі? Може скажуть, що в тюрмі Малер „розкис" і втратив революційного духа?" До терору прилучилися також такі, що грабунками банків і викраденням закладників здобувають великі капітали. Тому цей „революційний рух" перетворюється на організацію, що шукає „легкого заробітку"...

Янґ критикує Кубу і Совєтський Союз

Ню Йорк, Об'єднані Нації. — Амбасадор З'єднаних Стейтів Америки до Об'єднаних Націй Андру Янґ знову заатакував на Генеральній Асамблеї ОН Кубу і Совєтський Союз, що вони розпалюють конфлікти в Африці, висилаючи туди свої військові частини і зброю. Виступаючи перед членами Політичного Комітету Генеральної Асамблеї, Янґ заявив, що одна четверта усіх збройних сил Куби перебуває тепер в Африці, а їхня приявність там викликає тільки нові війни й нові жертви. Янґ також обвинуватив Совєтський Союз за доставу великої кількости зброї африканським країнам, головно Уґанді і Етіопії, і ця зброя, на думку амбасадора Янґа, спричинила конфлікт між Етіопією і Сомалією.

Василь Федорончук

ПОТРЕБИ І МОЖЛИВОСТІ КОНСОЛІДАЦІЇ

III

ДЦ УНР в екзилі-єдиний законний речник України перед зовнішнім світом

Вищенаведеними постулятами, принципами і стратегічними лініями української національно-визвольної політики керувався і керується ДЦ УНР в екзилі. Він є незамінною державно-політичною інституцією для ведення української національно-визвольної політики, в тому і закордонної (загальна національно-визвольна політика визначує всі інші політики: закордонну, внутрішню, культурну, віросповідну чи релігійну тощо). Як продовжувач державних традицій Української Народної Республіки, останньої суверенної української держави в новітній історії України, і леґітимности останнього уряду УНР, ДЦ УНР в екзилі має право виступати перед зовнішнім світом від імені українського народу, як єдиний законний речник його прагнень до державної незалежности.

Бувши наділеним атрибутами континуїтету державних традицій і леґітимности, ДЦ УНР в екзилі має не тільки право, а й обов'язок, від якого не може відмовитися, ставити питання державної суверенности України на міжнародному форумі і вимагати від урядів чужоземних держав та від відповідальних міжнародних чинників визнання права українського народу на державну незалежність.

Перед керівними органами ООН (Генеральною Асамблеєю, Радою Безпеки і Секретаріятом) ДЦ УНР з екзильним Урядом повинен заперечувати будь-яку правно-політичну дійсність УССР, її конституції, її номінально „федеративного" статусу в рамках СССР і узурпаторський „уряд" УССР, бо вони були накинуті українському народові зовнішньою окупаційною силою — большевицькою Росією. Зрештою, міжнародні чинники здають собі справу, що УССР не є суверенною державою; що вона перебуває на становищі колонії Москви і має менше автономних прав як орган обласного самоврядування в будь-якій демократичній державі Заходу та що її представництво в ООН є слухняним знаряддям у руках всесоюзної делеґації.

Уряд УНР в екзилі має довести до відома держав антисовєтського бльоку, що вважає незаконними всі угоди, що їх уклала УССР з центральним московським урядом і з іншими урядами на користь російських імперіяльних інтересів, і перестерегти їх, що у випадку, якби СССР викликав збройний конфлікт з іншими державами, український народ, який не має змоги вільно виявити своєї волі, вважатиметься непричетним до конфлікту і не нестиме співвідповідальности за його наслідки.

Зваживши на сучасне загострення конфлікту між Москвою і Пекіном, Уряд УНР в екзилі має обов'язок заздалегідь відмежувати український народ від будь-якої відповідальности, якби СССР напав на комуністичний Китай. З документованих дипломатичних джерел виходить, що в період збройних інцидентів на совєтсько-китайському кордоні (від Уссурі до Сінкіянгу) в 1969 році Москва мала намір виконати блискавичний напад проти китайських нуклеарних устаткувань і досить явно вивідувалася в деяких західніх урядах, передусім в американського уряду, яка була б їхня реакція на цей агресивний задум.

ДЦ УНР з екзильним Урядом повинен домагатися репрезентації в ООН для себе, як єдиного законного представника і речника національно-державницьких прагнень українського народу, на місці узурпаторського „уряду" фіктивної держави — УССР, не зважаючи на те, що за сучасного складу членства ООН є неможливим досягти бажаного результату. Така акція актуалізувала б міжнародно-правний аспект української національно-визвольної справи і висувала б українську проблему як проблему міжнародну. Уряд УНР в екзилі має на це законне право, бо він одержав повноваження від вільно обраних законодатних органів незалежної, суверенної і соборної української держави — Української Народної Республіки — і дотепер не передав цих повноважень жадному іншому вільно обраному українському національному урядові, який в сучасних умовах окупації України не може бути обраний.

Є зрозумілим, що ДЦ УНР в екзилі мусить провадити суверенну закордонну політику, мавши постійно на оці фундаментальне національне домагання-здобуття незалежної й соборної української держави і не достосовуючися до мінливої міжнародної коньюнктури та до політики мирної коекзистенції Заходу з московсько-совєтською імперією. Українська закордонна політика може іноді міняти тактику своєї дії, враховуючи наявні міжнародні обставини, але не може міняти української національно-визвольної концепції і стратегії, константою яких є змагання за державну незалежність України і за розподіл російсько-совєтської імперії на самостійні національні держави. Бо ж українська закордонна політика є інструментом загальної української національно-визвольної політики.

Безплідна полеміка не сприяє консолідації

Консолідація українських самостійницьких політичних сил на незмінних принципових напрямних української національно-визвольної політики, яких дотримується ДЦ УНР в екзилі, є актуальною, потрібною і корисною для провадження української визвольної політики. Зате консолідація, частина компонентів якої стояла б на позиціях політики відомих „реалітетів" (як надія на „лібералізацію" і „гуманізацію" совєтського режиму і на виборення національних прав у межах конституції СССР, обстоювання теорії, за якою „УССР є продовженням і спадкоємцем УНР" і тези про „перетворення УССР в УНР" тощо) була б консолідацією механічною, суперечливою і неефективною та унеможливила б будь-яку конструктивну працю органів ДЦ УНР. Результатом такої консолідації могла б бути і ліквідація ДЦ УНР, до чого за жадну ціну не можна допустити.

Не сприяє здійсненню консолідації і пропагандивна кампанія, яку проти керівних діячів ДЦ УНР, особливо проти президента УНР Миколи А. Лівицького, провадять так зв. опозиційні партії. Замість конфронтації ідеями і речевої дискусії, які в демократичній діялектиці є сти-

(Закінчення на ст. 4-ій)

В. Катран

РЯТУЙМО АПОСТРОФ

(фейлетон)

Прийшов з праці вже понад ранком. Вся родина ще спала. Тільки сусідський кіт, дрімаючи на сходах, зміряв мене непривітним поглядом і знову пірнув у невідомий світ котячих снів.

За декілька хвилин, перемагаючи втому, почав я недбало перегортати „Свободу": редакційна, підвал, голоси читачів...раптом передранкову тишу сколихнув вибух сміху з моєї власної, звичайно урівноваженої, горлянки! Вибух такий сильний, що сусідський кіт несамовито метнувся в бік дороги під колеса проїжджаючого авта, жінка і діти бігали по хаті в пошуках відра, щоб гасити пожежу, а на стіні зненацька задзвонив телефон.

— Та заспокійся вже, — просила, опанувавши ситуацію, жінка, — поки сусіди не викликали поліції.

— Ти тільки уяви-ги-ги-ги, — намагався пояснити я їй, але нова хвиля гомеричного сміху трясла моїм організмом, паралізувала мову.

— Ти уяви, — почав я інформувати жінку, втираючи сльози, — хочуть ліквідувати апостроф!

— Хто хоче? Який апостроф? — допитувалася вона, пильно до мене приглядаючись. — Може викликати лікаря?

— Не грай з тата вар'ята! Такий апостров, як у „вар'яті", а його ліквідацію пропонує секретар якогось-там Відділу УНСоюзу, який недавно помітив існування апострофа і вважає його зайвим.

— Якщо задумали ліквідувати, то так і зроблять. Їх більше і нічого твої протести не допоможуть.

— Кого ти маєш на увазі? Кого більше? — нічого не второпав я.

— Ну, твоїх улюблених галичан! — відгризнулась моя краща половина. — Вони й так вимовляють усе з апострофом, то навіщо їм його писати. Пор'ядок! Говор'ять! Зор'я! — ще й перекривила всесильних галичан.

— Е, ні, жіночко! Цим разом поділ зроблено інакше: з одного боку — мізерна горстка людей, які „пишуть газети і книжки", з другого — „ширший загал", який має тепер взяти участь у розправі над розділовими знаками: спочатку апостроф, пізніше середник, далі всенародний референдум в справі усунення коми і крапки. А ще пізніше візьмуться до більш „м'ясистих" елементів мови, і залишиться мовонька рідна не „в чому мати народила", а в лахмітті русизмів, полонізмів та інших — ізмів. Ні! Треба ставити опір!

— Ну, це вже велике перебільшення! Лягайте спати, професоре, бо скоро маю відрядити дітей до школи і починати прати ваші робочі лахи!

— Стрівай, жоно! Не перебільшую! Це не єдиний випадок. Ось написали друзі з Австралії до редакції нашого пластового квартальника, що надсилатимуть дописи, при умові, що редакція їх друкуватиме згідно з оригіналом, тобто не виправляючи мови. Мовляв, Стефаник, Черемшина і Франко не заглядали до Голоскевича і їхні твори друкують згідно з оригіналом!

— Нічого не розумію, Дон-Кіхоте мовознавства!

— Отож, блаженна духом! Багато з нас не розуміють, що Стефаник і Франко, Памва Беринда і Нестор Літописець мають право друкуватися в оригіналі, а ми, грішні, не маємо. До словників, підручників граматики і правопису ми таки зобов'язані заглядати і вивчати наполегливо сучасну літературну українську мову, не зважаючи на труднощі. Либонь немає серед нас оригіналів, які принципово вживають англійської мови періоду Шекспіра на місцях своєї праці.

— Ну, кінчай вже! — нетерпеливилась жінка.

— Гаразд, вже йду. Тільки одного я побоююсь. А що, як Ікер таки прийме запрошення і очолить хрестоносний похід проти апострофа?

Маруся Ігнатишин-Логуш

З СЕРЦЕМ НА ДОЛОНІ

(Спогад)

(3)

Частина автохтонної інтеліґенції тягнула в бік російський й намагалась дуже говорити „на русском язике", а з цього виходили часто сміховинки. Ось наприклад: дві дами зустрілись й одна трясеться в хутрі від холоду, а друга їй каже: „Ну, я не знала, что ти такая мерзавка". Хотіла сказати, що ви такий змерзлюх, а вийшло погано, бо мерзавка в російській мові значить підла особа. Або інший приклад: молодий хлопець, залицяючись до дівчини, каже їй комплімент на її красу: „Ах, ви красивая, как рожа". Він мав на увазі троянда, а вийшло теж погано, бо в російській мові „рожа" означає морда. Російські іміґранти в своєму товаристві на рахунок цієї мови карпаторосів творили незчисленні анекдоти.

Все це залишалось за мною. Я їхала в Прагу, де можна було вільно називати себе українцем, бо про це я знала з моїх кількакратних відвідин Праги в останніх роках, зокрема з нагоди Великого Конґресу Католицько Молоді в 1935 році, на який я поїхала була в складі 10-членної делеґації від української католицької молоді Підкарпатскої Руси за стараннями ченця о. Христофора, [illegible] був нашим духовним опікуном в Торговельній Академії.

Час-від-часу заглядала я у вікно, зокрема проїждаючи попри високі Татри й минувши пряшівську територію, я подивляла красу цих могутніх й величних гір, вершки яких були вкриті вічним снігом, і хоч це вже була ніч, але в мі- [illegible], що врізались в зоряне небо, [illegible]рехтіли вдалині. Поїзд сопів, залишаючи за собою долину річки Попрад й перетинаючи північну частину мальовничої Словаччини, краєвиди якої, на жаль, зливались в нічній темності з зеленню гірських долин й хребтів, мої думки знову вертали до шкільної лавки, яку ще чотири місяці тому здавалось покинула я назавжди, бо, як і більшість абсольвентів середніх шкіл, з браку розвиненої індустрії та інших ділянок господарського життя, всі йшли учителювати й подібна доля ждала мене, хоч я здобула фахову торговельну освіту.

Великим щастям було, що я попала в школу, де сконцентрувались на той час найкращі педагоги, переважно вихідці з Наддніпрянщини, такі як проф. Іван Трухлий, не лише знаменитий вчитель купецьких рахунків, але й прекрасний дереґент, колишній бас-баритон капелі О. Кошиця; проф. Олекса Приходько, викладач української мови й літератури, режисер шкільного театру, а крім того організатор і диригент славнозвісного Крайового Учительського хору Закарпаття. Він теж був раніше тісно пов'язаний з капелею Кошиця в її турне по Европі за часів УНРеспубліки й написав книжку про це турне „З піснею в світ". Далі славний економіст проф. Валеріян Горбачевський; викладач книговодства й англійської мови інж. Василь Чапля (саме прочитала в пресі, що він помер 16 серпня ц. р. в Празі на 86-му році життя). Руська Торговельна Академія в Мукачеві всупереч всім перешкодам була тією майстернею, що випустила у світ цілу плеяду свідомих українців, а це спільно завдячуючи її виховникам на чолі з проф. Августином Штефаном, який зумів своєю дипломатією прикривати кузню українства, що опісля приносило щедрі плоди по всьому Закарпатті. На вигляд завжди суворий й сталево холодний, його погляд, наче бритва, врізався в учня, якщо він крутився як в'юн, не знаючи як розв'язати задачу. Проф. Штефан був директором двох відділів Торговельної академії (української й мадярської, що містилася в тому ж будинку) й викладав математику в обох відділах. Я найбільше боялась виклику до таблиці, щоб розв'язати якусь альгебричну загадку, бо це був предмет, який не дуже полонив моє серце і я сяк-так пропускала його через пальці й тому кожна лекція була для мене тортурою. Але були в нас в клясі й добрі математики, зокрема один на прізвище Лендєль (ім'я його не пригадую тепер). Він був каліка, мав одну ногу протезу із заліза, бо страшенно стукав нею при ході. Мав вигляд хворого на туберкольозу, але зате блестів своїм знанням математики. Очевидно, коли були важчі проблеми, то всі обступали його парту, щоб черпнути допомоги і між ними й я не раз намагалась добитись до нього і завжди огортав мене якийсь біль, бо мимохіть моя гадка падала на його каліку ногу.

За всі чотири роки студій я ніколи не завважила, щоб проф. Штефан дозволив усмішці зм'ягшити його погляд й тому не могла збагнути, яка безмежна турбота за наше майбутнє гнітила цю шляхетну людину, метою життя якої було якнайкраще служити народові, виховуючи твердих й відпорних на всякі лиха вірних синів Срібної Землі. Це він намагався зібрати найкращих педагогів, які всебічно шліфували кришталеві характери юнаків й дівчат, з яких вийшло багато визначних діячів, поетів, письменників та відданих працівників в справі побудови Карпатської України, з яких хочеться згадати бодай кілька: поет Іван Рошко-Ірлявський, який згинув від німецької кулі в час II-ої світової війни в Рівному в дорозі до Києва; письменник Федір Потушняк та Михайло Томчані, проф. д-р Петро Стерчо, д-р Вінкентій Шандор, д-р Юліян Химинець та інші, що їх імена годі перечислити.

Проф. Іван Трухлий був для нас всіх академістів, зокрема хористів, батьком. Учні дуже любили його й звали його поміж собою „Дядя Ваня". На вигляд був дуже строгий під час лекцій й, насупивши густі брови, як хтось борикався з розв'язкою рахункової задачі, та потрясши буйною чуприною, заявляв: „Як ти мені, брат, на слідуючій лекції не будеш знати цього, то я тобі, брат, поставлю п'ять!" Слово „брат" відносилось і до дівчат. П'ять була найнижча оцінка (недостаточна), а один — найвища (визначна). Але на слідуючій лекції „дядя Ваня" забував про минуле незнання й даного учня взагалі не турбував, бо був певний, що той вже постарався, щоб заблистіти знанням. Я спершу дуже переживала таку ганьбу за незнання, бо, правду кажучи, рахунків торговельних не любила й через те хоч із мукою, але зубрила й приготовляла кожну лекцію, щоб ніколи не розгнівити дорогого професора, бо ж міг би він мене із злости вигнати з хору, а це була б значно більша кара, як погана оцінка. Коли ми сходились на репетиції хору, то „дядя Ваня" перестав бути строгим, хоч іноді гримнув на когось, як почув фальшиву ноту, а як ми виїздили в турне в різні місцевості Закарпаття, подорожуючи автобусами, то він ставав зовсім іншою людиною, що сіяла добротою й усмішка не зникала з його обличчя. Розповідав нам про славну капелю Кошиця, про її виступи в головних столицях Европи, де її вітали з величезним ентузіязмом, про свої студентські часи, що приходили теж в часи великого національного пробудження в Україні під царським режимом, про рідне й найкраще історичне місто — Кам'янець-Подільський, про який я все мріяла, щоб колись побачити його, а пані Катерина, дружина професора, знавець багатьох чужих мов: англійської, французької, німецької та інших, їздила з нами, бо дбала про наші костюми, які ми разом з нею іноді шили, щоб були стилеві, була для нас справжньою мамусею. Проф. Трухлий помер кілька років тому на 90 році життя в Чікаґо, залишивши двох синів, визначних лікарів Юрія і Василя Трухлих.

Моїм улюбленим професором був Олекса Приходько. Я могла б щиро признатись, що я була тайно закохана в цю надзвичайну людину, прекрасного знавця не тільки української, але світової літератури, незрівняного викладача. Він просто зачаровував слухача, така була в нього прекрасна мова й мистецьке передання кожного слова. Завжди елеґантно вдягнений, міняв одяги майже щодня, наче наш знаменитий Лойд Робертсон, коментатор канадської телевізії. Носив свою гарну постать гордо, а в розмовах був завжди такий уважливий, здавалося, виловлював кожний нюанс й вперто поправляв наголоси, бо хотів прищепити учневі все своє знання. Ніколи не забуду першої лекції. Увійшов він непомітно до кляси, що гуділа наче вироєні бджоли, спершу легко вклонився вставшим з місць учням, які відразу заніміли, потім, повернувшись до схід сонця, вислухав молитву, яка проказувалась на першій лекції дня, й тоді, відкривши якусь книжку, починав читати. Читав він так чудово, що навіть ті найбільш несерйозні учні, сиділи як заворожені. Своїм уривком з даної книжки він заінтригував тих, хто справді цікавився й любив літературу, до яких належала і я. Того дня я вже до світанку не покинула книжки, якщо вдалось, навипередки перед іншими ентузіястами, захопити її в шкільній бібліотеці. Перша така лекція була започаткована уривком з твору Володимира Винниченка „Федько Халамидник". Пригадую до сьогодні, що наступної ночі я не могла спати, переживаючи долю бідного Федька.

(Продовження буде)

ОТЕЦЬ ВАСИЛЬ РОМАНЮК...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

умиває руки в цій справі. Посилаючи священика на парафію, єпископи часто кажуть їм: пристосовуйтеся там, як можете; ми нічим не можемо вам допомогти.

Боротьба проти релігії в кожній союзній республіці має свою специфіку, а в деяких республіках набуває особливо гострих форм. Зокрема в Україні використовують проти релігії українофобство. Оскільки на Україні відсоток віруючих більший ніж у Росії, то тут застосовують проти Церкви найбрудніші засоби боротьби. Повсякчасні переслідування, утиски, ганьблення причинилися до того, що між православним духовенством України та вірними нема ніякої солідарности. Якщо священик потрапить у біду, інше духовенство відвертається від нього, і коли він маловідомий, то родина його живе у злиднях. Члени родини священика, тим більше — репресованого — преречені. Мого сина, наприклад, вигнали, з Львівського університету на безпосередню вимогу КҐБ. Як відомо, я вже шостий рік сиджу в радянському концтаборі особливого режиму тільки за висловлювання моїх переконань. За цей час я став пострахом для багатьох знайомих, особливо — священиків. Ніхто з них мені не пише; підтримують зв'язок зі мною тільки російські православні священики С. Желудков і Т. Якунін. З України пишуть лише звичайні віруючі.

Знаю, що мені пишуть з-з-за кордону. Проте, адміністрація демонстративно не віддає цих листів мені до рук, часом показують їх з такої віддалі, що текст невловимий. Але якщо православні священики з України просто бояться писати мені, то католицькі священики там є поза законом, загнані у підпілля. Українська Православна Церква теж заборонена, і православні українці мусять вважати себе преналежними до російської Церкви. Мало того, що Російська Православна Церква не має жадних прав для своєї діяльности; її ще й використовують як засіб русифікації. Але, не зважаючи на те, що вона погоджується бути помічницею русифікаційної політики на Україні, це її не рятує. Російських священиків виганяють під будь-яким приводом, якщо вони не виконують волі можновладців. Самоліквідація російської Церкви йде повною ходою.

Відомо, що всякий спротив сприяє згуртованості й солідарності, а кожна мовчанка й страх сіють паніку. За шість років свого ув'язнення я кілька разів звертався до Московської патріярхії, щоб вона поклопоталася про мій захист. Але жадного разу не отримав навіть відповіді. Не виступив на мій захист навіть єпископ, що править моєю епархією, тому нічому дивуватися, що й рядові священики того не роблять. Усе це ставить мене в дивне становище: адже ж дисиденти, що сидять зі мною в таборі за свої переконання, хотіли б бачити у світі християн взірець любови й солідарности. Але коли віруючі бачать і мовчать, то невіруючі дисиденти дорікають усьому світовому християнству за аморфність та індиферентність. Вони кажуть: що спроможний зробити цей мільярд християн? Радянський Союз диктує світові свою волю, брутально топчучи при цьому права людини в середині країни. Він зухвало й нахабно переслідує віруючих. А християнський світ не лише мовчить, але ще й підписує різні угоди з цією країною. Або таке: усім відомо, що комуністи в Чіле готували змову, хотіли встановити режим радянського взірця. І не зважаючи на це, Радянський Союз та світовий комунізм зуміли змусити чілійський уряд звільнити цих змовників. А де ж християнська солідарність? Чи звільнили когось з тих, які сидять за своє християнство?

На тему релігії провадяться палкі дискусії між дисидентами, — і тими, що в радянських тюрмах, і тими, що на „волі". І як добре було б, коли б християнський світ теж активніше виступив на захист релігії в Радянському Союзі. Багато дисидентів, і в Україні і в інших республіках, пильно слідкують за активністю християн у світі, зокрема за тим, як християни обстоюють свої права. І коли такі факти стають відомі, вони викликають захоплення у тих, хто ще вчора дивився на релігію, як на щось, що вже відживає свій вік.

Пригадую, коли було проголошено Український Католицький Патріярхат з блаженішим Йосифом на чолі, то навіть формально невіруючі люди сприйняли це, як велику подію в історії Української Церкви. Не буду вже казати про радість католиків України, які чекають на узаконення своєї Церкви.

Але я пам'ятаю й інше — коли по війні більшовики нищили цю Церкву на очах усього світу — яке велике було розчарування. Невже ж могутній католицький світ не зміг захистити декілька мільйонів українських католиків перед поталою більшовицьких варварів? Українські католики дали з своїх лав силу-силенну мучеників. Тисячі загинули в концтаборах. Вони смертю засвідчили вірність Святішому Престолові. А про тих, що лишилися живими, можна сказати словами апостола Павла: „навіть донині терплять голод і спрагу, і наготу і побої, і блукають вони як сміття світове, як порох, що його донині кожний зневажає".

Ми подаємо ці факти для того, щоб дати знати вільному світові і, в першу чергу, всім християнам, що ми потребуємо їхньої підтримки. Скоро буде створений на Україні Комітет захисту релігії. Він матиме екуменічний характер і членами його можуть бути православні, католики і євангельські християни-баптисти. Комітет мусить вимагати від уряду, щоб закон про свободу совісти ні під яким приводом не був порушений. Я висуваю вимоги і закликаю все християнство допомогти здійснити їх:

1. На Україні мусять бути негайно відкриті всі храми і манастирі, закриті протягом останніх 20 років.
2. Мусять бути створені духовні учбові заклади, семінарії та академії з українською викладовою мовою, а також мусять бути видані біблія та інша релігійна література рідною українською мовою.
3. Треба леґалізувати храми Католицької Церкви.
4. Діти віруючих мусять мати право відвідувати церкву й отримувати релігійне виховання, бо тепер, як відомо, дітям до 18 років заборонено відвідувати церкви і молитовні доми.
5. Віруючі мусять мати право отримувати високу освіту, бути викладачами, лікарями, інженерами, займати інші посади, до чого їх тепер не допускають під різними приводами.

Користаючись з нагоди, ми звертаємося до світової суспільности з проханням підтримати наші добрі наміри й почин. І якщо буде проголошено створення Комітету на захист релігії на Україні, то ми просимо, щоб такі міжнародні центри, як Святіший престіл, РХЦ та інші міжнародні організації, що борються за справедливість, мир і свободу, визнали нас і були солідарні з нами у нашому нещасті. Міжнародній суспільності мусить бути відомо, що провід нашої країни загрузнув у задушливому болоті більшовицького... (нечітко) і тиранії, і боїться усього нового. Це люди вчорашнього дня, що намагаються розв'язувати всі проблеми уживанням дикої сили.

А тому вони можуть вороже зустріти створення Комітету і накинутись на його членів з різними репресіями. Але справа релігії вічна. Бо з нами Бог!

Священник Василь Романюк"

ПОВІДОМЛЕННЯ

Голова і секретар Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦ, Відділ у Пассейку, виїхали на довший побут до Англії, тому в неділю, 13-го листопада ц. р. скликано Надзвичайні Загальні Збори, на яких вибрано нову Управу в слідуючому складі:

о. мітрат В. Білинський — почесний голова, Модест Кливак — діючий голова, д-р Мирослав Бих — містоголова, о. мітрат В. Білинський — містоголова, Іван Рудакевич — секретар, п-ні Ірина Кливак — касир. Контрольна Комісія: Роман Микита, п-ні Титла і Ґалановський. Товариський Суд: Маркіян Титла, Іван Остапяк і Грубец.

За Управу — **МОДЕСТ КЛИВАК**

Кастро відмовляється узалежнювати відносини між Кубою і ЗСА від відтягнення війська з Анґолі

Гавана, Куба. — Кубинський диктатор Фідель Кастро аявив у вівторок, 6-го грудня ц. р., що приявність кубинських військових частин в Анґолі й інших африканських державах немає нічого спільного з відновленням дипломатичних зв'язків між Кубою і З'єднаними Стейтами Америки і ця справа не може бути предметом дискусії. Займаючи становище до офіційної заяви Адміністрації президента Картера, що кубинська військова присутність в Африці зупиняє віднову нормальних відносин між обома країнами, Кастро підкреслив: „Якщо справа кубинсько-американських відносин залежна від Африки, то ледви чи поправа таких відносин наступить бо ми не є згідні йти на будь-який компроміс у цій справі". Фідель Кастро розмовляв про цю справу з двома визначними американцями, конгресменом Фредеріком В. Річмондом, демократом з Бруклину, і Річардом Ноланом, демократом з Міннесоти, та багатьма кореспондентами, які супроводжали обох політиків до Гавани. Розмова між американцями і кубинським диктатором тривала понад 4 години. Перед своїм виїздом до Гавани, конгресмени відбули довшу розмову з проф. Збіґнєвом Бжезіньским, головою Крайової Ради Безпеки, який завважив, що відтягнення кубинських військових частин з Анґолі є передумовою дальших переговорів Вашінґтону з Гаваною про відновлення дипломатичних зв'язків. Обидва зустрілись опісля коротко також з президентом Картером, який просив переказати Кастрові, щоб він „забрався з Анґолі".

Розмовляючи у своєму бюрі з американськими політиками і кореспондентами, Кастро порушив ряд інших політичних проблем, які мають тісне пов'язання з розпочатими переговорами між Кубою і ЗСА. При тому він додав, що згідний дозволити 480-ом особам, які мають кубинське і американське громадянство, покинути Кубу, якщо вони собі цього бажають, а також накаже звільнити американських політичних в'язнів. Він також виявив бажання зустрінутись з президентом Картером, щоб продискутувати з ним різниці поглядів, але не вірить, що така зустріч відбудеться скоро. Названу раніше цифру 20,000 політичних в'язнів на Кубі Кастро назвав смішною і заявив, що на Кубі є не більше, як 3,000 осіб засуджених, й то багато з них не за політичні проступки. Повертаючись до справи Анґолі, Кастро опрокидував подану в „Ню Иорк Таймсі" цифру кубинських вояків в Анґолі і в Африці взагалі, базовану на статистиці Адміністрації у Вашінґтоні. Він заявив, що від часу закінчення війни в Анґолі Куба зменшила свої військові частини на 60 відсотків, але коли розпочалась війна між Етопією і Сомалією Куба вислала назад кількадесять дорадників до Анґолі на прохання президента Агостіно Нето. „Якщо ми тепер відтягнули б свої військові частини повністю, — заявив Кастро, — то Анґоля була б виставлена на небезпеку агресії з боку Заїру і Південної Африки". Крім того, кубинський диктатор говорив багато про дружбу кубинського і африканських народів, яка нав'язалася, мовляв, в тому часі, як ЗСА бльокували Кубу в 1960-их роках.

У Мюнхені помер св. п. д-р Маркіян Заяць

Мюнхен. — Президія Українського Християнського Руху повідомляє про передчасну смерть 9-го грудня ц. р. на 64-му році життя свого довголітнього генерального секретаря св. п. вет. лікаря д-ра Маркіяна Заяця.

За студентських часів Покійний був виконуючим обов'язки голови Союзу Українських Студентських Організацій під Польщею (УСОП, 1935). Як редактор „Сторінки УХР" — тижневого додатку до „Християнського Голосу" (1957-58), Покійний чимало спричинився до кристалізації завдань УХР; він заслужився також для Організації, як співорганізатор та учасник Студійних Днів УХРуху та автор студій до його Збірників. Приймаючи участь у різних міжнародних зустрічах, Покійний заступав гідно й тактовно права Української Помісної Церкви. Останньо був він головою Українського Патріярхального Товариства у Німеччині та головою Парафіяльної Ради катедрального храму у Мюнхені.

АНДРІЯН БРИТТАН ВИСТУПИТЬ ІЗ СИМФОНІЧНОЮ ОРКЕСТРОЮ

Елкгарт. — Молодий скрипаль Адріян Бриттан, абсольвент „Мангаттан Скул оф Мюзик", який тепер є професором музики в Норт-Дамському університеті в Індіяні, як теж диригентом симфонічної оркестри того університету та концертмайстром Савт Бенд симфонічної оркестри в неділю, 11-го грудня, виступить як соліст зі Симфонічною оркестрою Елкгарту, Індіяна, на концерті для відзначення 25-річчя існування цієї оркестри.

Замість квітів на могилу Дорогого Приятеля

бл. п. мґра Романа Кекіша

складають 35.00 долярів на Фонд Українських Студій в Гарварді

Дарія і Володимир **ЛОМНИЦЬКІ**
і Олена **КАЧАЛА**

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої Пані

сл. п. Ярослави з Мельників Кобрин

складаю 25.00 долярів на Українські Студії в Гарварді.

•

Залишеній в смутку Шановній Родині Покійної висловлюю моє глибоке співчуття.

Антоніна **ЗВАДЮК**

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і ТЕЩІ

бл. п.

ЯРОСЛАВИ ҐУБЕРНОВИЧ
з дому БУЛА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в четвер, 15 грудня 1977 р., о год. 9-ій ранку в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.

Просимо згадати Покійну у своїх молитвах.

Муж — ПЕТРО
Донька — ЛІДА з мужем СУШІЛЕМ
Донька — ЗЕНА
Син — БОРИС

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ

бл. п.

ОНИСІЇ ПОЖАР

буде відслужена

СЛУЖБА БОЖА
ЗА СПОКІЙ ЇЇ ДУШІ

17-го грудня 1977 р., о год. 10-ій ранку в церкві св. Покрови в Ню Гейвен, Конн. 55 Фовлер Стріт

•

Панахида з Поминальним Обідом в неділю, 18-го грудня 1977 р.

Просимо Громадянство помолитися за Душу Дочки України на чужині у цей час. Всіх Близьких просимо на загальний обід.

Чоловік — ПЕТРО ПОЖАР
Син — ВІКТОР з дружиною АННОЮ
Дочка — ГАЛЯ з чоловіком і дітьми СЛЮСАРЕНКИ
Свати — ЄД. та ФЕНЯ ДОБОШ

Ділимося сумною вісткою з Українським Громадянством, що заслужений член Хору „Думка" в Ню Йорку

бл. п.

БОГДАН БІДЯК

ненадійно та передчасно відійшов у Вічність, 3-го грудня 1977 р. ПОХОРОН відбувся 7-го грудня 1977 року.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Опечаленій Родині Покійного складають глибокі співчуття

Управа і Членство Українського Хору „Думка" в Ню Йорку

Зустріч з Ю. Лободовським в Чікаґо

У відносно короткій відстані часу, українська громада в Чікаґо, мала змогу зустрітися з трьома визначними постатями а саме: українцем Леонідом Плющем, жидом — лікарем з України д-ром Михайлом Штерном та визначним сучасним польським поетом і журналістом Юзефом Лободовським, який під сучасну пору живе в Еспанії.

Усі три зустрічі були дуже цікаві. Леонід Плющ, що недавно з'вязень совєтських „психушок", відважно розоблачує перед міжнародною публікою систему поборювання вільної думки та національних стримлінь у СССР, д-р Мих. Штерн, ділився особистими спогадами про переживання у совєтській тюрмі, а польський поет — журналіст, Юзеф Лободовський який доповідав недавно на науковій конференції на тему польсько-українських взаємних впливів в літературі в МекМастер університеті в Гамільтоні, відчитав під час зустрічі з українцями в Комо Ін деякі уривки своїх поезій з українсько-польською тематикою.

Хоча, здається, всі три визначні гості говорили не на ту саму тему, то у вислідї в усіх був спільний первень — „взаємна співпраця українців із сусідами, це запорука сили проти московського імперіялізму.

Юзеф Лободовський — це один з немногих польських культурних і політичних діячів, які стараються злагіднити наболілі польсько-українські відносини. Він відважно ставить своїм землякам перед очі їхні помилки ще недавнього минулого, які не сміють серед ніяких обставин повторитися.

Зустріч з Ю. Лободовським біля 50-ти українців відбулася 15-го листопада в ресторані. Прийшли громадсько-політичні діячі, працівники пера, а також і ті, які на чікаґському терені старалися нав'язати дружній, політичний діялог із польською стороною, який наразі не увінчався бажаним успіхом.

Організатори не втомлювали присутніх довжелезними доповідями, аналізами поетичної творчости чи політичної діяльности запрошеного гостя.

Д-р Богдан Рубчак — член Нюйоркської групи письменників дуже цікаво представив літературну сильветку Ю. Лободовського, а для слухачів зацікавлених політичною діяльністю — д-р Павло Турула накреслив його сильветку як політичного діяча-журналіста.

Не всі поляки, уродженці України ставали чи стають українофілами, не всі поляки з України потрапили, окрім вияву свого польського патріотизму, знайти симпатії до того народу серед якого зростали і працювали. Лободовський є якраз тим, що не відкидаючи свого польського патріотизму, відважно ставить українську проблематику як перед своїми землякам, так і серед інших.

Лободовський розпочав писати ще в 20-их роках у Польщі. В тому від симпатизував з польською лівицею, був арештований і сидів у польській тюрмі (напевно зустрічався з українськими політв'язнями). Перед війною приготовив до друку том поезій „Золота Грамота", яка щойно після війни появилася друком в Лондоні.

Для багатьох читачів паризької „Культури" Лободовський знаний з його відважних українофільських статей. Він не є політичним коньюнктуристом, у нього політичні переконання чи поступування глибоко передумані. Він вірить в те, що пише і що говорить.

Лободовський піддав сильній критиці зрусифікованого волиняка Рафальського, а про Солдженіцина відважно висловився, що „Як історик він неповажний, а як політик справляє враження наївної дитини". На цікаво написані спогади ред. І. Кедрина Рудницького, в яких автор відводить дуже багато місця польсько-українській проблематиці, також прийшли деякі критичні завваги.

Проживаючи в Україні, Лободовський мав змогу пізнати глибоко релігійність українця, його прив'язання до церкви, до релігійних традицій. Не погоджувався він з церковною політикою санаційної Польщі, а сьогодні піддав сильній критиці політику заливання Ватикану до комунізму, до СССР. Його статті „Ліквідатори Уніт", „Галерник Ісуса Христа", „Невже ж відписані на втрату"?, що були друковані в українських перекладі в журналі „Сучасність", найкраще ілюструють критичний підхід Лободовського до політики Ватикану.

В Лободовськім — політичним діячі і журналісті, маємо нашого приятеля, який пропагує потребу польсько-української співпраці, та який старається проломати стіну недовір'я, яка все ще нас розділює і паралізує всякі почини до взаємної співпраці.

Літературну сторінку діяльности Лободовського доповнила Рома Турянська, яка по-мистецьки відчитала деякі його поезії в українським перекладі.

Найцікавішим моментом вечора був виступ самого гостя, який прочитав свої поезії присвячені українській тематиці.

На закінчення залишилось ще дещо часу на короткі запити, на які Лободовський у питомій собі чіткій та відважній формі давав відповіді.

Кермаличем програми зустрічі був проф. Василь Маркусь.

Всі присутні розходилися домів з вдоволення.

О.Г.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ПОТРЕБИ І МОЖЛИВОСТІ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

мулюючими і конструктивними засобами, беззмістовна полеміка є безплідним словесним вправлянням, яке не допомагає розз'язувати протилежні позиції чи спірні питання. Виходить, що метою опозиційної полеміки є дискредитувати в очах українського громадянства ДЦ УНР, його ідеї і партії, котрі його підтримують.

Несправедливими і невиправданими є осуджування президента Миколи А. Лівицького з боку опозиції в нібито його прив'язаності до „влади", яка в дійсності є нішо, як викунування прийнятих важких обов'язків. Якщо судити справи об'єктивно і без упереджень, то не можна не визнати, що головний тягар праці в ДЦ УНР лежить на його особі. Направді саме дальше існування ДЦ УНР є в переважній мірі його заслугою. Так само як видатною заслугою перед ДЦ УНР Віцепрезидента УНР проф. Миколи О. Степаненка є те, що така важлива партія як УРДП — партія Івана Багряного — непохитно встоялася на державно-самостійницьких позиціях української визвольної політики, хоч частина її членів зійшла на манівці політики „реалітетів".

Чи не у протиставлення до ДЦ УНР три опозиційні партії — ОУНз і частини УРДП (пп. Гришка-Восковійника) та УНДО (О. Яворського) — створили спільне політичне тіло під назвою Українського Демократичного Руху, претенсійно приписуючи собі кваліфікацію „справжньої" демократії, наче б на відміну від інших партій, котрі нібито не заслуговують на означення партій демократичних? Ця ініціатива також має вигляд пристосування до політики „реалітетів", бо надто імітує назву відомого в СССР „Демократичного Руху Росії, України і Прибалтики", програма якого передбачає „утворення Союзу Демократичних Республік", що мав би постати на місці теперішнього СССР. Своїм політичним значенням ця теза є дуже близька до теорії деяких наших еміграційних „реальних політиків" про „перетворення СССР у справжній вільний союз незалежних республік".

Але, як каже латинська приповідка, „еррарє гуманум ест" („помилятися належить до людської природи"). І наші „реальні політики", усвідомивши помилковість своїх політичних теорій і настанов, можуть їх перевірити, і консолідація українських політичних партій і організацій може стати дійсністю для добра української визвольної справи.

В Ню Йорку відбулася прем'єра „Івана Вишенського" і „Дійства про кожного"

Ню Йорк (Р. І.). — В неділю, 20-го листопада, у виповненій публікою залі Фешин Інституту „Студія Мистецького Слова" Лідії Крушельницької з великим успіхом виконала драматизовану поему Івана Франка „Іван Вишенський" та „Дійство про кожного" ("Everyman") — мораліте невідомого англійського автора з XVI століття, що його на українську мову переклав Зенон Тарнавський.

Іван Вишенський, видатна постать українського культурного, громадського і церковного життя на переломі XVI і XVII сторіч став предметом особливого зацікавлення Івана Франка, що досліджував його життя і творчість та присвятив йому одну із кращих своїх поем. Вона стала улюбленою лектурою найширших кіл українських читачів, але дотепер ще ніхто не спромігся поставити її на сцені. Факт, що це вперше зробила Лідія Крушельницька, а до того ще й поза Україною, є ще однією її заслугою в ділянці культурної творчости. Велику допомогу в цьому дали їй Рома Прийма-Богачевська (хореографія) та Марійка Шуст (оформлення сцени і костюми). Декорації М. Шуст до „Івана Вишенського" (так, як і до попередніх вистав „Студії") майже ідеально висловлюють дух твору.

У ролі виконавців виступали представники кількох поколінь вихованців Лідії Крушельницької. Між ними були такі „ветерани" як Аскольд Лозинський і Орест Кебало, але й молоді і цілком молоді: Андрій Прядка, Марта Зелик, Оля Шевчук, Софія Зелик, Христя Салак, Мирослава Мандзій, Стефа Назаркевич, Адріяна Роговська, Віра Чума, Надя Диба-Подоляк, Мотря Слупчинська. Музику скомпонував Ігор Соневицький, що особливо подобалась. Про вдалі світляні ефекти подбав Юрко Гречило. Костюми виконали Анна Зелик, Марія Мандзій і матері виконавців. Інспектор сцени — Володимир Папуга.

Другу частину вечора виповнила драма-мораліте „Дійство про кожного", написана на початку XVI сторіччя, отже вже більше як 400 років втішається увагою читачів по всьому світі. На українську мову її вперше перекладено на початку 1960-их років в Детройті Зеноном Тарнавським і там же її виставлено місцевими силами. В Україні її й досі не знають. „Студія мистецького слова" включила "Everyman" вперше до свого репертуару в цім році і цей факт можна вважати подією в українськім культурнім житті на чужині. Головну ролю в цій драмі виконав один із більше талановитих членів молодого доросту „Студії", Ярослав Шуль. Крім нього (і крім тих, яких вже згадано вгорі) виступали ще: Андрій Костів, Андрій Юзенів, Оксана Ярема, Михайло Яблонський мол., Марта Лопатинська, Оля Генза, Аня Богачевська, Ляля Салак, Меляся Соневицька, Богдан Кузишин.

„Іван Вишенський" і „Дійство про кожного" — це твори далекі своїм духом від нашого часу. Аскетизм, відмовлення від радощів життя, глибока, фанатична релігійність середньовічного типу — оце риси обидвох творів. Щоб повністю скористати з вистави радимо ще раз прочитати поему „Іван Вишенський" Івана Франка. Це допомагає слідкувати за подіями на сцені.

Хто наситився телевізійними кримінальними і шпигунськими драмами, той щиро привітає „Івана Вишенського" і „Дійство про кожного". Він знайде в них світ вартостей, про які нині так дуже мало говориться, а що менше практикується. „Вишенський" і „Дійство" врізуються в свідомість сучасного глядача, як контраст і дисонанс. Але чи не варто їх пережити?

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як впопудне 30-го грудня 1977 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1977 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскорше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у П'ЯТНИЦЮ, 30-го ГРУДНЯ 1977 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

Головна Канцелярія УНС

ТАРЗАН, Ч. 7867. Тарзан пояснює плян дії

Тепер, Тарзане, поясни мені, як ми оба переможемо цілу армію?

Це така армія, що спроможна діяти тільки тоді, коли має провідника!

А вона має провідника!

Ми старатимемося перемінити це поняття на „мала"!

Успіх чи поразка цієї конспірації безпосередньо залежна від фондів, Доне!... Фондів, якими орудує Далія Джейд!

Я цілком збитий з пантелику!